

Iš prabangios JAV salos Silvija grįžo į Anykščius: norėjau vaikams parodyti gyvenimo realybę, o ne nugludintą jo versiją

Devyniolika metų Jungtinėse Amerikos Valstijose praleidusi Silvija Purlytė prieš porą metų grįžo gyventi į Lietuvą, gimtuosius Anykščius. Dabar čia dirba pagal specialybę - anglų kalbos mokytoja, taip pat yra viena iš tūkstantmečio mokyklos kuratorių. Kviečiame skaityti pokalbį su dviejų berniukų mama, kuri dalijasi savo išvykimo į JAV istorija, atradimais, lietuvių kalbos išlaikymo iššūkiais ir gyvenimo džiaugsmiais Lietuvoje.

Eglė Gudavičienė | Vilniaus universitetas

Nuotraukos iš asmeninio Silvijos Purlytės archyvo.

Kodėl nusprendėte išvykti iš Lietuvos?

Kaip mes vadiname, esu iš trečios emigracijos bangos. Turėjome daug siekių ir norų. Labai troškau nusipirkti butą Vilniuje. Universitete studijavau anglų filologiją, tad baigusi pirmą kursą išvykau padirbėti į Jungtines Amerikos Valstijas. Taip važinėėjau kelias vasaras, kol baigusi studijas išvykau ir nusprendžiau ten likti.

Kaip Jūs ten įsitvirtinote?

Amerikoje darbdaviai, pamatę, kad esi darbštus, sąžiningas ir kruopštus, suteiks tau daug atsakomybių ir nuoširdžiai palaikys bei skatins kopti aukštyn. Tuo ne

kartą įsitikinau dirbdama per kelis darbus. Kita vertus, man reikėjo nuolat stengtis ir įrodinėti, kad galiu dirbti tą patį darbą kaip ir amerikiečiai, kad galiu ir daugiau. Vien dėl to, kad buvau imigrantė, man kartais buvo keliami aukštesni reikalavimai negu vietiniams.

Ar nekilo sunkumų dėl anglų kalbos?

Nors universitete studijavau anglų kalbą, visiškai laisvai nekalbėjau. Tik dirbdama su amerikiečiais pralaužiau savo anglų kalbą, o kai ištekėjau už amerikiečio – kalboje atsirado dar daugiau laisvumo, įvairesnės minčių raiškos. Be abejo, Amerikoje didelę įtaką turi ne tik pati kalba, bet ir bendravimo įgūdžiai, nuoširdumas, komunikabilumas.

Su sūnumis Palangoje

Kai sukūrėte šeimą Amerikoje, manėte, kad ten ir liksite visą gyvenimą?

Dvejus metus pragyvenusi JAV viename Rytinės pakrantės miestelių, persikėliau į Nantaketo salą Masačusetso valstijoje, kur praleidau 17 metų. Vandenyne, vėjai, daug turistų, nepaprasto grožio gamta. Sutikau nuostabių žmonių, kurie tapo artimi lyg šeima, ir patyriau daugybę gyvenimo pamokų, suformavusių mane tokią, kokia esu šiandien. Ten susipažinau su savo būsimu vyru, po ketverių metų susilaukėme vaikų. Čia jie pradėjo lankyti mokyklą. Vyresnysis sūnus baigė šestą, o jaunesnysis – ketvirtą klasę, kai nusprendžiau grįžti į Lietuvą.

Iš tiesų man visą laiką norėjosi grįžti. Niekada iki galo nepritapau prie tos kultūros. Labai daug dirbau – tikriausiai ir dėl to. Kaip sakoma, kartais tiesiog išaugame iš tam tikros vietos. Taip ir mes – išaugome iš tos salos. Dirbome tiek, kiek tik galėjome, ir tikrai gerai uždirbome. Tačiau pragyvenimo lygis nuolat kilo, gyvenimas saloje darėsi vis brangesnis, ir su kiekvienais metais vis aiškiau jutome, kad laikas keisti aplinką.

Be to, būdama ten nuolat galvojau ir apie tai, kaip toliau bus mano vaikams, gyvenant apsuptiems prabangos. Ten viskas taip švaru, sutvarkyta, nuolat prižiūrima. Tačiau mano vertybės buvo kitokios. Norėjau vaikams parodyti ir nenušienautas pievas, ir nesutvarkytus darželius, ir tai, kad žmonės gali būti įvairūs, gyventi paprasčiau, važinėti naudotais automobiliais. Norėjau, kad jie matytų gyvenimo realybę, o ne tik idealiai nugludintą jo versiją.

Džiaugiuosi, kad vyras palaikė mano mintį grįžti į Lietuvą. Jis pats žavisi įvairiomis kultūromis, daug keliauja. Be to, jam apskritai patiko, kad jo vaikai turi galimybę augti dviejose kultūrose.

Kaip Jūs su vyru sprendėte kalbos klausimą gimus vaikams? Ar savame susiklostė, kaip kalbėsite su savo vaikais?

Lietuvybės išsaugojimas man buvo vienas iš svarbiausių dalykų. Aš labai labai norėjau, kad mano vaikai kalbėtų lietuviškai, kad jie palaikytų ryšius su seneliais, giminaičiais Lietuvoje. Todėl nuo pat pradžių kalbėjau su jais lietuviškai, o vyras – angliškai. Net ir prie pietų stalo kalbėdavau tik lietuviškai, paversdavau vyrui. Žinoma, tai nebuvo įprasta šeimoje, kur vienas lietuvis, kitas amerikietis. Bet toks buvo mano pasirinkimas ir aš džiaugiuosi, nes mano vaikai su manim beveik niekada nekalbėjo angliškai. Net ir naktį, pamenu, atsibudę man sakydavo: *Mama, aš noriu arbatos*, o tėčiui atsisukę: *I want some tea*.

Dainų ir šokių šventėje

Ar dažnai grįždavote į Lietuvą? O galbūt rinkdavotės tarp atostogų Lietuvoje ir kelionių po pasaulį?

Kai vaikai paaugo, grįždavome kiekvieną vasarą dviem mėnesiams į Lietuvą. Galėjau rinktis darbą ir uždirbti gerus pinigus, tačiau man buvimas Lietuvoje buvo vienas iš pagrindinių dalykų padėti vaikams išlaikyti lietuvių kalbą. Pabuvę porą mėnesių perimdavome ir lietuvišką gyvenseną. Be galo laukdavome tų vasarų. Įsitraukdavo visi – ir seneliai, tetos, visa šeima.

Esu pastebėjusi, kad po tokių vasarų grįžus į Ameriką puiki vaikų lietuvių kalba išlikdavo iki pat vasario mėnesio. Paskui, laukiant kitos vasaros, reikėdavo įdėti šiek tiek daugiau pastangų kalbai išlaikyti. Toks ir buvo mūsų metų ciklas – nuo vasaros iki vasaros, sugrįžtant prie kalbos šaknų ir savo kultūros.

Jūsų atveju buvo labai svarbus tėvų, giminaičių vaidmuo išlaikant kalbą?

Tėvai, aktyviai įsitraukiantys į lietuvių kalbos išlaikymą, tikrai padeda vaikams natūraliai įvaldyti kelias kalbas. Tačiau ne mažiau svarbus ir aplinkinių, ypač

artimiausių šeimos narių, palaikymas – vienam tą daryti kur kas sunkiau. Bendravimas čia yra pirmoje vietoje. Svarbiausia, kad visi nepasinertume į socialinius tinklus, o dažniau susitiktume, kalbėtume vieni su kitais, kartu judėtume ir dalintumėmės kasdiene patirtimi. Tokia aplinka vaikams sukuria tikrą kalbos ir bendrystės pagrindą.

Rugsėjo pirmąją

Tarp Jūsų sūnų yra nedidelis dvejų metų skirtumas. Įdomu, kaip jie kalbėdavo tarpusavyje Amerikoje? Ar pastebite skirtumų, kaip bendrauja

dabar, gyvendami Lietuvoje?

Amerikoje vis jiems primindavau, kad kalbėtų lietuviškai. Jau ir girdžiu: *broli, broli...* Bet kalbėdavo jie ir angliškai. Lietuvoje pakakdavo pabūti dvi tris savaites ir jie neraginti imdavo kalbėti tik lietuviškai.

Dabar, kai grįžome, šiek tiek atsipalaidavau, nes lietuvių kalbos aplink yra pakankamai. Vis dėlto kartais išgirstu juos angliškai ką nors pasakant, bet jau nieko jiems dėl to nesakau. Nebent padiskutuojam, kodėl jie taip kalba. Sako, kartais man taip ir lengviau, ir greičiau pasakyti, ką noriu.

Jūs jau porą metų gyvenate Lietuvoje. Kaip Jums atrodo, kuria kalba jiems lengviau reikšti mintis?

Girdėjau visokių nuomonių, kam aš maišau tas kalbas, juk vaikams dėl to tik sunkiau. Tačiau aš turėjau kitokią nuomonę ir ji buvo pagrįsta moksliniais tyrimais. Mano atveju toks pasirinkimas buvo didžiulis plaukimas prieš srovę, bet nesilioviau sau kartojusi – aš vis tiek plauksiu. Labai daug vaikams skaičiau. Pradėjome nuo paprasčiausių knygučių, mano šeima daug jų siūsdavo, kad tik jie skaitytų. Kai išmoko skaityti patys, kasdien turėdavo skaityti lietuviškai po 20–30 minučių.

Kai gyvenome Amerikoje, vaikai kalbėdavo su manimi lietuviškai, bet jie man pasakodavo mažai. Truputį vėliau supratau, kad jiems trūkdavo lietuviškų žodžių, todėl daugiausia viską pasakodavo tėčiui, nes galėjo tai daryti anglų kalba. Vyresnysis sūnus labai mėgsta skaityti knygas, jis gražiai reiškia mintis ir angliškai, ir lietuviškai. Sugrįžus jis ir man ėmė pasakoti įvairias istorijas lietuviškai – to man labai trūko gyvenant Amerikoje.

Su istorinių šokių kolektyvu „Baltoji Pavana“ Šiauliuose

Kaip Jums atrodo, iš kur Jūsų tokios stiprios nuostatos, kad Jūsų vaikai kalbės lietuviškai. Kaip susivokėte, kaip čia reikia daryti?

Aš buvau mačiusi daug pavyzdžių lietuvių šeimose, kur vaikai su tėvais kalbėdavo angliškai. Pavyzdžiui, lietuviai tėvai įėję į parduotuvę pereina iš lietuvių kalbos į anglų, bendraudami su vaikais. Paklausus, kodėl jie taip daro, atsakydavo, kad nenori išsiskirti ir sukelti kokio diskomforto. Bet juk esi kilęs iš savo šalies, kuri tave ir išugdė, ir išaugino, kaip galima to gėdytis? Man toks elgesys buvo svetimas.

Visada labai norėjau grįžti Lietuvą. Ėmiau svarstyti, jeigu grįšiu Lietuvą, tai kaip mano vaikai čia kalbės. Angliškai? Ne, taip negerai. Mano sąmonėje buvo mintis, kad grįšiu į Lietuvą ir vaikai turi būti tam pasiruošę.

Kaip Jums sekėsi sugrįžus?

Vaikams pradžioje buvo sunku. Todėl pirmais metais dariau jiems įvairių nuolaidų, kad tik patirtų kuo daugiau gerų akimirkų. Pavyzdžiui, kad galėtų bendrauti su

draugais Amerikoje, jie visus metus turėjo telefone internetą. Pamenu, kaip vyresnėlis, tada buvo septintokas, išvis atsisakė eiti į Rugsėjo pirmosios šventę mokykloje. Tačiau mūsų mokyklos direktorė buvo nuostabi, patarė atvesti jį nors valandai, ir jis sutiko. Šią vasarą jauėjome pasiimti pažymėjimo ir aš klausiu sūnaus, ar jis atsimena, kokia buvo pradžia? Jis atsakė: *Jeigu galiu pereiti į kitą mokyklą kitoje šalyje, tai aš galiu viską.*

Ar sugrįžę Jūs jaučiatės savi Lietuvoje? Juk daug metų prabėgo.

Taip, savi. Praleidus du mėnesius Lietuvoje, mums būdavo labai sunku išvažiuoti. Aš tik atvykusi iškart jau pradėdavau galvoti, kaip man, vaikams reikės atsisveikinti. Todėl nepaprastai džiaugiuosi, man nebereikia to išgyventi. Amerikoje, kai visi atostogaudavo – aš dirbdavau, kai kiti dirbdavo – aš atostogaudavau, kai vaikai būdavo namie – keliaudavau į darbą. Buvo viskas atvirkščiai. Po devyniolikos metų galų gale grįžau į normalų gyvenimą, gyvenu tuo pačiu rimtu, kaip ir vaikai, vasaras leidžiu su jais.

Ar Jums netrūksta Amerikos?

Grįžus į Lietuvą, man labiausiai trūksta Atlanto vandenyno didybės, ošimo ir ilgų žiemos pasivaikščiojimų pakrante su drauge. Iš Amerikos parsivežiau ne tik prisiminimų, bet ir stiprų teisybės jausmą: jei matai, kad kažkas vyksta negerai, negalima tylėti – būtina drąsiai išsakyti savo nuomonę ir bandyti keisti į gera. Tai tapo dalimi manęs ir mano požiūrio į gyvenimą.

Miežiškių miestelio šventėje

Ką iš naujo atradote Lietuvoje? Ką mėgstate veikti?

Lietuvoje iš naujo džiaugiuosi mažais dalykais: kasdieniniais pokalbiais su mama, vaikų pasiekimais, nuostabiais klasikinės muzikos koncertais Anykščiuose. Labai brangi ir dviejų mūsų mylimų katyčių draugija, kuri suteikia namams ne tik jaukumo, bet ir daugybę šiltų emocijų. Čia atradau ir naują pomėgį – šoki. Prisijungiau prie Anykščių liaudies šokių kolektyvo „Gojus“ bei istorinių šokių kolektyvo „Baltoji Pavana“. Tai veiklos, kurios mane pripildo energijos, suteikia bendrystės jausmą ir leidžia dar giliau pajusti Lietuvos kultūrą.

Dėkoju už pokalbį.

Straipsnis parengtas pagal Valstybinės lietuvių kalbos komisijos remiamą projektą „Šeimų kalbų politika ir tapatybė“ (2025 m. sausio 23 d. sutartis Nr. K-5/2025).

Jei norėtumėte publikuoti visą straipsnį ar jo dalį, prašom nurodyti informacijos šaltinį ir autorius.